

Postanowienie z dnia 5 listopada 2001 r.

III SW 62/01

Państwowa Komisja Wyborcza jest związana prawomocnym postanowieniem o wpisie partii politycznej do ewidencji (art. 365 § 1 KPC).

Przewodniczący: SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, SSN Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2001 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z protestu wyborczego Leszka B. przeciwko ważności wyborów do Sejmu RP

p o s t a n o w i ł:

wydać opinię, że protest jest bezzasadny.

U z a s a d n i e n i e

Leszek B. wniósł protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu RP z dnia 23 września 2001 r. na terenie całego kraju, opierając go na przepisach ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej „w związku z art. 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84”. W proteście podniósł zarzut popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom, domagając się niezwłocznego zawiadomienia o tym Prokuratora Generalnego oraz podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały o nieważności wyborów i jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Jako uzasadnienie złożonego protestu przytoczył zawiadomienie „o zaistnieniu przestępstwa z art. 272 k.k. w związku z art. 273 k.k.”, które złożył jako prezes zarządu Stowarzyszenia Przeciwko Antypolonizmowi do Prokuratury Rejonowej W.-Ś., Prokuratury Okręgowej w W., Prokuratury Generalnej i Urzędu Ochrony Państwa. W ocenie składającego protest, w maju 2001 r. doszło w Sądzie Okręgowym w Warszawie w VII Wydziale Rejestrowym do „wyłudzenia postanowienia o rejestracji partii politycznej Liga Polskich Ro-

dzin, na podstawie spreparowanych w tym celu dokumentów". Postanowienie o rejestracji zostało złożone przez Ligę Polskich Rodzin w Państwowej Komisji Wyborczej, która podjęła uchwałę o przyjęciu zawiadomienia o zamiarze zgłoszenia kandydatów tej Partii na posłów i senatorów, umożliwiając „bezprawnie zarejestrowanemu” ugrupowaniu wzięcie udziału w wyborach parlamentarnych przeprowadzonych w dniu 23 września 2001 r. i osiągnięcie znacznego „bo prawie ośmioprocentowego wyniku, który ma zasadniczy wpływ na końcowy wynik wyborów”.

Po zapoznaniu się z protestem Państwowa Komisja Wyborcza podniosła, że nie ma uprawnień do badania zasadności postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie VII Wydziału Cywilnego i Rejestrowego, z którego wynikał tytuł prawny Ligi Polskich Rodzin do udziału w wyborach parlamentarnych, wnioskując o wydanie przez Sąd Najwyższy opinii, że zarzut zawarty w proteście jest bezzasadny. O wydanie takiej samej opinii wniósł Prokurator Generalny, podkreślając, że Prokuratura Rejonowa dla Dzielnicy W.-W. postanowieniem z dnia 28 września 2001 r. [...] umorzyła postępowanie w sprawie z powodu niestwierdzenia przestępstwa. Postanowienie to uprawomocniło się.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu na zasadach określonych w ustawie. Ustawa z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.), dopuszcza wniesienie protestu przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom (art. 78 ust. 1 i 2), zobowiązując Sąd Najwyższy do niezwłocznego zawiadomienia o takim proteście Prokuratora Generalnego (art. 81 ust. 3).

Przy ocenie wniesionego protestu wstępnie należało zwrócić uwagę, że wnoszący protest nie wskazał osób, które - jego zdaniem - miały dopuścić się przestępstw z art. 272 KK w związku z art. 273 KK, które to przestępstwa kwalifikują się ponadto do kategorii przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów (Rozdział XXXIV KK), a nie do przestępstw przeciwko wyborom, których dotyczą przepisy art. 248-251 zawarte w Rozdziale XXXI tego Kodeksu, a które mogą stanowić jedną z podstaw wnoszenia protestów wyborczych (art. 78 ust. 1 Ordynacji). W ramach prze-

stępstw przeciwko wyborom ustawodawca nie penalizuje zachowań nie związanych bezpośrednio z procesem wyborczym, a do takich zaliczają się zarzuty wnoszącego protest. Oznacza to, że zarzut dopuszczenia się przestępstw, których przepisy Kodeksu karnego nie kwalifikują jako przestępstw przeciwko wyborom, czyni bezzasadnym protest wyborczy jako nie oparty ustawowej podstawie (a contrario art. 78 ust. 1 Ordynacji).

Niezależnie od powyższego należało wskazać, że rozpoznawanie protestów wyborczych odbywa się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym (art. 80 ust. 1 i art. 232 Ordynacji). Tymczasem - zgodnie z art. 11 KPC - tylko ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Dotychczasowy bieg postępowania karnego, wszczętego na podstawie wcześniejszego doniesienia składającego protest do prokuratury i UOP, nie osiągnął takiego stadium postępowania. Przeciwnie, jak wynika z uzyskanego od Prokuratora Generalnego stanowiska, postępowanie karne wszczęte na skutek doniesienia złożonego przez Leszka B. o popełnieniu przestępstwa z art. 272 KK zostało prawomocnie umorzone.

Z innej strony - prawomocne orzeczenie w sprawie cywilnej wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, ale również inne sądy i inne organy państwowe, a w wypadkach w ustawie przewidzianych - także inne osoby (art. 365 § 1 KPC). Oznaczało to związanie zarówno Państwowej Komisji Wyborczej, jak i Sądu Najwyższego powagą rzeczy osądzonej wynikającą z prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie, wydanego w VII Wydziale Cywilnym i Rejestrowym dnia 30 maja 2001 r. o wpisaniu do księgi ewidencji partii politycznych pod pozycją 53 - nowej nazwy partii, organów i siedziby Ligi Polskich Rodzin w Warszawie. Warto tu zasygnalizować, że w postanowieniu składu siedmiu sędziów z dnia 14 sierpnia 2001 r., III SW 17/01, Sąd Najwyższy przyjął, iż prawomocność postanowienia Sądu Okręgowego o wpisie partii politycznej do ewidencji partii politycznych (art. 12 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, Dz. U. Nr 98, poz. 604 ze zm.) nie stanowi koniecznej przesłanki do skutecznego złożenia przez organ partii politycznej zawiadomienia o zamiarze zgłoszenia kandydatów na posłów lub kandydatów na senatorów oraz o powołaniu pełnomocników wyborczego i finansowego komitetu wyborczego, uznając, że ustawowym i wystarczającym wymogiem skutecznego podjęcia tych czynności jest dołączenie do zawiadomienia jedynie uwierzytelnionego odpisu z

ewidencji partii politycznych (art. 96 ust. 5 pkt 2 Ordynacji), a nie odpisu prawomocnego postanowienia o wpisie do ewidencji. Powyższe oznacza, że partia wpisana do ewidencji partii politycznych może skutecznie korzystać z praw wynikających z ustaw, w tym z praw wynikających z ordynacji wyborczych (art. 1 ust. 2 ustawy o partiach politycznych).

Należy wreszcie wskazać, że badanie dopuszczalności oraz ocena zasadności bądź bezzasadności wniesionej w dniu 13 sierpnia 2001 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie VII Wydziału Cywilnego i Rejestrowego skargi o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym zarejestrowaniem Ligi Polskich Rodzin usuwa się spod kognicji Sądu Najwyższego orzekającego w sprawie protestów wyborczych, albowiem kwestia ta należy do trybu sądowego postępowania rejestrowego (art. 12 i 22 ustawy o partiach politycznych). Natomiast orzeczenia wydane w postępowaniu rejestrowym Sąd Najwyższy może weryfikować wyłącznie w zakresie określonym w art. 519 § 3 KPC.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy wydał opinię o bezzasadności zarzutów protestu wyborczego (art. 80 ust. 1 i 2 Ordynacji).

=====